

*Назва секції: Особливості обліку і аудиту в умовах трансформаційних
перетворень*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Турченко Н.М., Кравченко І.Й.

Національний університет харчових технологій

Рационально організований на підприємстві облік виробничих запасів є одним із факторів ефективної та конкурентоспроможної роботи підприємства. Важливою умовою для кожного суб'єкта господарювання є чітка організація аналітичного і синтетичного обліку на рахунках і в регістрах, з метою формування обґрунтованих рішень щодо інвестування своїх ресурсів.

Виробничі запаси забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності кожного підприємства та гарантують його економічну безпеку. Тому від організації та ведення обліку виробничих запасів залежить фінансовий стан підприємства, точність визначення прибутку, конкурентоспроможність, ефективність роботи[1].

Облік запасів в Україні ведеться згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку України 9 «Запаси», Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 2 «Запаси».

На сьогоднішній день існує 5 методів оцінки запасів при їх вибутті: метод ідентифікованої собівартості, метод середньозваженої собівартості, метод ФІФО, метод стандартних витрат, метод роздрібних цін. При цьому прив'язки до певного методу, яким підприємство повинно керуватись немає, тому кожен суб'єкт господарювання має право вибору методу оцінки при вибутті даних активів. Згідно міжнародних стандартів IAS-2 «Запаси» виробничі запаси повинні відображатися за найменшою з двох оцінок: або за ринковою ціною або за собівартістю, яка є основною базою оцінки запасів[2].

Вибір методу оцінки запасів залежить від багатьох чинників і лише їх комплексний підхід може забезпечити високу ефективність управління

активами підприємства на основі бухгалтерських методів оцінки матеріальних запасів. Суб'єкт господарювання самостійно здійснює вибір моделі обліку виробничих запасів, яка нормативно закріплена в обліковій політиці шляхом розроблення робочого плану рахунків, визначення критеріїв визнання, методів оцінки та відображення у фінансовій звітності показників.

Виробничі запаси підприємства відносяться до оборотних активів. Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування або однорідна група (вид). Для організації синтетичного обліку наявності і руху виробничих запасів на підприємствах використовується рахунок 20 «Виробничі запаси»[3].

В таблиці 1 наведемо приклад кореспонденції рахунків з обліку виробничих запасів на підприємстві.

Таблиця 1

Кореспонденція рахунків з обліку виробничих запасів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Оприбутковано сировину від постачальника	201	631
2.	Відображено суму ПДВ	641	631
3.	Безоплатно одержано виробничі запаси	201	718
4.	Віднесено дохід від безоплатно одержаних матеріалів сільськогосподарського призначення	718	791
5.	Віднесено на витрати підприємства нестачу виробничих запасів в межах норми природного убутку	947	20
6.	Віднесено на витрати підприємства нестачу виробничих запасів понад норми природного убутку за відсутності винної особи	947	20
7.	Відображено суму ПДВ	947	641
8.	Віднесено на фінансові результати витрати	791	947
9.	Відображено списання виробничих запасів на витрати, пов'язані з виправленням браку	24	20
10.	Відображено списання виробничих запасів на витрати, пов'язані з організацією виробництва і керування цехами	91	20
11.	Списано виробничі запаси на адміністративні витрати	92	20
12.	Списано собівартість реалізованих виробничих запасів	943	20

Якісно організований документообіг за етапами руху виробничих запасів забезпечують формування повної, первинної, облікової інформації для узагальнення її у різних формах фінансової звітності. Облік виробничих

запасів на виробництві та в складах потребує удосконалення за окремими аспектами, щоб надавати максимальну інформативність управлінському персоналу.

Для формування якісної та своєчасної облікової інформації, удосконалення логістичних процесів щодо виробничих запасів усередині підприємства, оптимізації документообігу, необхідно здійснити ефективну організацію первинного обліку виробничих запасів.

Ефективне управління виробничими запасами значно скоротить операційний виробничий цикл, що сприяє зменшенню витрат, пов'язаних зі зберіганням цих запасів, та дозволяє вивільнити частину оборотних коштів.

Література:

1. МСБО 2 «Запаси» (IAS 2. Inventories). URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-02_ukr_2016.pdf
2. Бурдейна Л.В. Удосконалення методології бухгалтерського обліку виробничих запасів. Збірник наукових праць Буковинського університету. Економічні науки. 2017. Вип. 13. С. 126–132.
3. Максименко І.Я., Іванченко А.Г. Особливості визначення та класифікація запасів в процесі управління підприємством. Zbiórartykułów naukowych recenzowanych. 2019. № 19. С. 22-23. URL: http://конференция.com.ua/files/91_s.pdf#page=22